

ГОДИШНИК НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО НАУКИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО И ИЗКУСТВОТА
КНИГА ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ

Том 115

ANNUAL OF SOFIA UNIVERSITY “ST. KLIMENT OHRIDSKI”
FACULTY OF EDUCATIONAL STUDIES AND THE ARTS
BOOK OF EDUCATIONAL STUDIES

Volume 115

EDUCATIONAL MODEL FOR IDENTIFICATION
AND DIFFERENTIATED APPROACHES TO STUDENTS
WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS, CHRONIC DISEASES,
STUDENTS AT RISK AND GIFTED STUDENTS
IN BULGARIAN INCLUSIVE EDUCATION

*PROJECT, FUNDED BY
BULGARIAN NATIONAL SCIENCE FUND*

After implementation of the inclusive education in general schools nowadays its role becomes the more and the more important. Nevertheless the short period of realization of the concept of inclusive education in practice up to now, the practical difficulties in educational setting had already been outlined, thus substantiates the need a theoretical model to be generated, piloted and validated for the daily work in school. According to the Ordinance on Inclusive Education, its scope includes students with special educational needs (SEN), gifted students, as well as students at risk and with chronic diseases. The outlined difficulties in the educational environment are related to the insufficient number of hours and complex preparation of the resource teachers for work with students with SEN in the general education schools, as well as underprepared general teachers who have students with SEN in class, the lack of clear criteria for identifying and working with gifted and children at risk. All this justifies the need to work in the perspective of the general school approach and the involvement of general education and resource teachers, as well as all pedagogical and non-pedagogical staff, students and parents in order to build a positive and supportive environment and realize the mission of inclusive education.

The objective of the project is to generate an educational model for fast and correct identification of the four groups of students, falling within the framework of inclusive education (students with SEN, students with chronic diseases, gifted students and students at risk) and provide a flexible algorithm for their identification and specific guidelines for organizing work with them according to the category and degree of need for cognitive, emotional and social interventions for their effective inclusion. The design and piloting of an educational model that meets the specific needs and differentiates working methods will serve the whole process related to inclusive education – it is suggested to ensure identification, individualization of work with the four groups of students and provide guidelines and mechanisms that can be tailored to the specific needs, capabilities, and setting. The model itself will comprise uniform steps to facilitate work with children with SEN, chronic diseases, children at risk and gifted children in three stages – 1) identification (fast and correct identification of needs), which will save time and provide a framework for teachers, 2) individualization of a work plan (with the help of developed short guides for organization and planning of activities) and 3) differentiated implementation, for which guides will also be developed to provide a host environment and engage all participants in the process in the light of whole school approach, involving the pedagogical staff, parents and students, which will lead to greater sustainability and achieve the goal of inclusive education and be multiplier.

ОБРАЗОВАТЕЛЕН МОДЕЛ ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И ДИФЕРЕНЦИРАНИ
ПОДХОДИ В РАБОТАТА С УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ
ПОТРЕБНОСТИ, ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ, УЧЕНИЦИ В РИСК И
ТАЛАНТЛИВИ УЧЕНИЦИ В БЪЛГАРСКОТО ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

*ФУНДАМЕНТАЛНИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ,
ФИНАНСИРАНИ ОТ ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“*

Ролята на приобщаващото образование става все по-значима след утвърждаване на мястото му в образователната среда и нараства необходимостта от работа в перспективата на общоучилищния подход и включването както на общообразователните и ресурсните учители, така и на целия педагогически и непедagogически персонал, учениците и родителите им.

Целта на проекта е изграждане на образователен модел за ясно и бързо идентифициране на четирите групи ученици, попадащи в рамката на приобщаващото образование (ученици със СОП, ученици с хронични заболявания, талантливи ученици и ученици в риск), и осигуряване на гъвкав алгоритъм за идентифицирането им и конкретни насоки за организирането на работата с тях спрямо категорията и степента на нужда от когнитивни, емоционални и социални интервенции за ефективното им приобщаване. Дизайнът и апроби-

рането на образователен модел, който отговаря на специфичните потребности и диференцира методите на работа, ще обслужва целия процес, свързан с приобщаващото образование – ще осигурява идентифициране и индивидуализиране на работата с четирите групи ученици и ще предоставя насоки и механизми, които да могат да се адаптират в зависимост от конкретните потребности и възможностите на средата. Самият модел ще обхваща еднообразни стъпки за улесняване на работата с деца със СОП, с хронични заболявания, деца в риск и талантиливи деца в три етапа: 1) идентифициране (бързо и лесно класифициране на потребностите), което да спести време и осигури рамка на учителите, 2) индивидуализиране на план за работа (с помощта на разработени кратки ръководства за организация и планиране на дейностите) и 3) диференцирано прилагане (за което също ще бъдат разработени ръководства за осигуряване на приемаща среда и ангажиране на всички участници в процеса в светлината на общоучилищния подход. Разширяването на работата с участието на целия педагогически персонал, родители и ученици ще доведе до по-висока устойчивост и постигане на целта на приобщаващото образование.

Проектът включва 3 основни компонента: 1) Извеждане на алгоритъм, с чиято помощ и разработени ръководства учителите ще имат възможност за бързо идентифициране на учениците, 2) Изготвяне на ръководства за индивидуализиране на работата с всеки ученик и провеждане на обучения, 3) Отчитане на изпълнението и подобряване на апробирания модел и инструментите по прилагането му. Основният резултат по проекта – образователен модел и ръководства за прилагането му – има директен мултиплициращ ефект.

Проектът е актуален предвид очертаните нужди и като оригинален и иновативен по същността си, ще запълни съществуваща теоретична и практическа липса. В резултат на изпълнението на проекта ще се осигури фундаментално ново знание в широкото поле на приобщаващото образование в директна практически ориентирана форма, изведена на базата на апробирането на модела. Внедряването на постигнатите резултати в практиката ще доведе до качествено подобряване на процеса на работа на учителите, както и до ангажиране на по-широката общност за изграждане на позитивна училищна среда с цел разгръщане на потенциала на всеки ученик.

Изпълнението на проекта в по-широк план е в съответствие с Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 и ще доведе до качествена и видима научна продукция, посветена на проблем от глобално и национално значение и предлагане на мерки за решаването му, ще доведе до интензифициране на връзките на науката с образованието и обществото като цяло и ще осигури възможност за разширяване на международното научно сътрудничество.

Периодът за изпълнение на проекта е 2021–2023 г.